

# Kazimierz Feliczak

---

## Biblioteki Naukowe w Pradze

---

Zeszyty Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.  
Biblioteka 2/38, 90-97

---

1962

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej [bazhum.muzhp.pl](http://bazhum.muzhp.pl), gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KAZIMIERZ FELICZAK

## BIBLIOTEKI NAUKOWE W PRADZE

Pod koniec roku 1959 przebywałem w Pradze, aby w tamtejszych archiwach i bibliotekach zebrać materiał do pracy doktorskiej pt.: „Franciszek Kvapil jako polonofil, tłumacz i krytyk Adama Mickiewicza i Juliusza Słowackiego”. Ponieważ od dłuższego czasu pracuję nad zebraniem całej dostępnej korespondencji Jana Kasprowicza, zarysowująca się możliwość zbadania zbiorów i bibliotek czeskich pod tym kątem, była bardzo pociągająca. Jako pracownik Biblioteki Głównej UAM w Poznaniu zainteresowany byłem również, organizacją i pracą bibliotek w Czechosłowacji. Zbyt krótki jednak pobyt nie pozwolił w pełni wykorzystać wszystkich bogatych zbiorów i źródeł oraz zapoznać się z wszystkimi problemami i zagadnieniami w działalności i systemie czeskich bibliotek. Tym samym tłumaczając zajęcia się wyłącznie archiwami i bibliotekami praskimi.

Postać czeskiego poety i tłumacza z literatury polskiej, Franciszka Kvapila (1855 – 1925), zasługuje ze wszelkich miar na uwagę. Kvapil był poetą, przeciętnym. Jego twórczość oryginalna pozostaje pod wielkim wpływem literatury A. Mickiewicza i J. Słowackiego. Był jednak wielkim erudytą, znał dobrze język i literaturę polską i jako taki należy do rzędu wielkich tłumaczy czeskich, takich jak, Vaclav Štůč, Eliška Krasnoborská, Rudolf Pokorný, Adolf Cerný. Kvapil jest kontynuatorem starych tradycji translatorskich w Czechach. Uderzający jest zakres i wielkość osiągnięć tłumaczeniowych tego polonofila. Przekłada również łatwo Zyg. Krasieńskiego co L. Staffa; tłumaczy A. Mickiewicza, J. Słowackiego, A. Asnyka, K. Tetmajera, J. Iwaszkiewicza, J. Lechonia, B. Leśmiana, J. Tuwima, A. Störimskiego i E. Zegadłowicza. Do najważniejszych jego przekładów należą tłumaczenia: A. Asnyka<sup>1</sup>, Z. Krasieńskiego<sup>2</sup>, A. Mickiewicza<sup>3</sup>, J. Słowackiego<sup>4</sup>, i K. Tetmajera<sup>5</sup>, oraz tłumaczenia zawarte w antologii poezji polskiej<sup>6</sup>. Działalność Fr. Kvapila na polu „wzajemności” czesko-polskiej nie ogranicza się tylko do tłumaczeń. Kvapil jest autorem licznych prac, rozpraw i szkiców o Adamie Mickiewiczu, Juliuszu Słowackim, Janie Kasprowiczu, Adamie Asnyku i innych<sup>7</sup>. Szerokie i interesujące były kontakty Kvapila z Polakami. Dbał o nie tłumacz pieczętowiec, o czym świadczy olbrzymi parotysięczny zbiór korespondencji zachowany w całości i znajdujący się w literarnim archiwum Narodního Musea w Pradze na Strachowie. Większość tej korespondencji, wśród której są listy A. Asnyka, Bog. Aspisa, M. Bałuckiego, W. Gasztowtta, Wł. Mickiewicza, J. Kasprowicza, M. Konopnickiej, K. Tetmajera i in., jest w Polsce zupełnie nie znana<sup>8</sup>. W dwudziestu pudłach znajdują się oprócz tego: rękopisy tłumaczonych utworów, pamięć-

tniki żony, córki, publikacje książkowe Kvapila oraz: wycinki z czasopism lub dzienników. Cały ten zajmujący materiał rękopiśmienny rzuca ciekawe światło nie tylko na postać czeskiego tłumacza, ale także, na jego polskich przyjaciół, pisarzy, poetów, artystów i uczonych polskich.

W poszukiwaniu materiałów docierałem często do osób prywatnych. W ten sposób, w archiwum po Adolfie Čemym, które jest w posiadaniu jego córki, B. Dobiasovej-Černej znalazłem wśród listów Miriana, Orzeszkowej i innych, pięć listów Jana Kasprowicza z lat 1914 – 1918. Listy te dotyczą przyjazdu delegacji polskiej, (jednym z delegatów był Kasprowicz), na uroczystości związane z rocznicą Teatru Narodowego w Pradze w r. 1918.

Cała moja praca skupiała się przede wszystkim w literamii archiwie narodního musea na Strachowie. Literami archiv narodního musea w Pradze jest częścią składową biblioteki narodního musea. Biblioteka narodního musea (knihovna narodního musea), powstała razem z narodním museem w roku 1818. Jest ona największym zbiorem bohemików, nie tylko w Czechach, ale w całej Europie. Z końcem 1956 r. jej zbiór zamykał się cyfrą 802000 archiwaliów. Bogate są też zbiory rękopisów biblioteki narodního musea (9024 jednostki), których część została ujęta w katalogu drukowanym. Wyszedł on w Pradze w latach 1926 – 27<sup>9</sup>.

Centralnym zbiorem XIX i XX-wiecznych rękopisów, korespondencji i pozostałości poszczególnych pisarzy, jest literami archiv knihovny narodního musea, który od r. 1953 mieści się w dawnym strachowskim klasztorze. Dziś liczy archiv ok. 1530000 archiwaliów (rękopisy, listy, osobiste i urzędowe, dokumenty, oryginalne fotografie i druki rzadkie). Znaleźć tam można spuściznę J. Dobrovskeho, V. Hanka, J. Kollara, Fr. Polackeho, K. Havlicka, listy B. Nemcovej, J. Nerudy i wielu in. Obok rękopisów Puszkina, I. Franki, D.I. Mendelejewa, A.P. Czechowa i Czajkowskiego są tam listy Adama Mickiewicza, Fr. Chopina i innych wybitnych Polaków. Na uwagę zasługuje fakt, że spis poloników znajdujących się w zbiorach literamiho archivu narodního musea jest na ukończeniu i ukaże się drukiem w opracowaniu dr Franciszka Bathy, w Pradze z końcem tego roku<sup>10</sup>. Będzie to wielka pomoc dla polskiego badacza wśród tej olbrzymiej liczby poloników. A poloników jest dużo i w innych bibliotekach praskich.

W starych budynkach Klementinum mieszczą się trzy biblioteki: Biblioteka Uniwersytecka (Uniwersitni Knihovna), Biblioteka Narodowa (Narodni Knihovna) i Biblioteka Słowiańska (Slovanska Knihovna). Wszystkie te trzy biblioteki wchodzi w skład tzw. Statni Knihovny CSRS.

Biblioteka uniwersytecka w Pradze (Uniwersitni Knihovna)<sup>11</sup>, jest największą biblioteką w Czechosłowacji. Początkami swymi sięga czasów powstania w Pradze uniwersytetu Karola w 1348 r. Pierwszy jej spis pochodzi z r. 1370 i obejmuje

204 tomy. Początkowy okres w dziejach biblioteki obejmuje lata 1348 – 1622, kiedy istniała jako stara biblioteka karolińska (stara knihovna karolińska). Po bitwie pod Białą Górą oddał Ferdynand II cały uniwersytet Karola wraz z wszystkimi bibliotekami jezuitom. Jest to okres tzw. nowej biblioteki klementyńskiej (nova knihovna klementyńska). Kiedy w r. 1838 przeszły pod zarząd świecki niektóre wydziały Karolinum, powstała nowa biblioteka karolińska (nova knihovna karolińska). Złączenie obu bibliotek i innych mniejszych, które zostały odebrane jezuitom w r. 1777 było początkiem uniwersyteckiej biblioteki publicznej (Verejna universitni knihovna). W r. 1925 została powołana, jako instytut bibliograficzny biblioteka narodowa (Narodni Knihovna). Podlegała ona jednak uniwersyteckiej bibliotece publicznej – jako jej oddział. Ten stan rzeczy trwał do r. 1949, kiedy to biblioteka narodowa stała się placówką samodzielną. Natomiast uniwersytecka biblioteka publiczna otrzymała nazwę biblioteki uniwersyteckiej (Universitni Knihovna). Działalność biblioteki jest bardzo różnorodna. Oprócz służby dla czytelników biblioteka jest placówką naukową, opracowującą specjalne bibliografie, biuletyny i sprawozdania. Między innymi wydaje ciąg bibliografii zalecających „Čtenie a studijeme. . .” oraz „Novinki statnich vedeckych knihoven. . .” Sprawozdania roczne oraz artykuły problemowe ukazują się w osobnych publikacjach książkowych<sup>12</sup>.

Przypatrzmy się teraz bliżej działalności tej największej i najstarszej, liczącej 1 500 000 tomów bibliotece naukowej w Czechosłowacji. G r o m a d z e n i e. Do biblioteki rokrocznie wpływa przeszło 48 000 tomów, z których ok. 16 000 pochodzi z w y m i a n y. Materiałem wymiennym jest w większości nowa czeska, lub słowacka literatura piękna i naukowa, którą wysyłano do 200 punktów w 31 krajach. Oprócz jednostek zwartych drogą wymiany zyskano dla biblioteki około 800 czasopism. Połowa z nich to czasopisma radzieckie. Drugim największym źródłem w gromadzeniu księgozbioru jest k u p n o. Drogą tą wpływa w ciągu roku przeciętnie ok. 12 000 książek. W ten sposób, biblioteka zaopatruje się w dalsze egzemplarze dzieł szczególnie potrzebnych, w cenne książki antykwaryczne (antykwariaty są w Pradze wyjątkowo bogate w „rzadkości”), a także w książki, które nabywa w ośrodkach kulturalnych poszczególnych państw. E g z e m p l a r z o b o w i ą z k o w y wzbogaca księgozbiór o przeszło 9000 tomów rocznie. Z końcem każdego roku zostaje oddanych do magazynu ok. 3800 tomów czasopism. Resztę wpływów stanowią J a r y oraz książki, które przybyły z tzw. „zbiórów zarezerwowanych” (jest ich ok. 700 000).

Jak wygląda napływ książek ze względu na ich tematykę? Największą liczbę stanowi literatura piękna, ok. 8000 tomów, na dalszym planie idą: nauki przyrodnicze 5500 tomów, sztuka 5000 t., ekonomia 3900 t., medycyna 2900 t., technika, 2700 t., bibliotekoznawstwo 2200 t., historia 2000 t., polityka 1800 t. Ten wielki

przyrost księgozbioru, jest jak twierdzą czescy bibliotekarze niewystarczający. Nie odpowiada bowiem rozległej produkcji dobrej, naukowej literatury na świecie. Jedną przeszkodą w osiągnięciu cyfry 70 000 tomów przyrostu rocznie, jest brak odpowiednich magazynów. Opis katalogowy odbywa się w dziale gromadzenia. Natomiast w oddziale k a t a l o g o w a n i a opis zostaje skorygowany, wszelkie, niepełne opisy są uzupełnione i rozwiązane. W ten sposób po wyznaczeniu ilości kartek katalogowych, opis wędruje do powielarni. Na uwagę zasługuje fakt, że obok nowego katalogu (obejmuje tylko nową, a retrospektywnie podstawową literaturę czeską, słowacką i obcą) który jest dostępny dla wszystkich czytelników, biblioteka posiada stary c e n t r a l n y k a t a l o g (generalni katalog). Korzystać z niego mogą tylko czytelnicy, posiadający specjalne zezwolenie dyrekcji. Ma to na celu, ochronę tego katalogu, ponieważ jest on zarazem bibliografią druków wydanych w Czechosłowacji od najdawniejszych czasów. Ażeby jednak ułatwić czytelnikom pracę, mocno rozbudowany jest w bibliotece uniwersyteckiej w Pradze oddział u d o s t ę p n i a n i a, tym bardziej, że cyfra czytelników korzystających z biblioteki osiągnęła z górą 350 000 osób, (w czytelniach 290 000; w wypożyczalni 60 000). Temu samemu celowi służą i inne oddziały takie jak: i n f o r m a c j i b i b l i o g r a f i c z n e j (bibliograficko — zprawodajskie oddeleni). W oddziale tym sporządza się bibliograficzne zestawy literatury na określone tematy, o które proszą instytucje, szkoły, zakłady, fabryki i poszczególni czytelnicy. Uderza przy tym wielka łączność — potrzeba literatury fachowej, w produkcji, w zakładach pracy i fabrykach — łączność pomiędzy zakładem produkcyjnym, a biblioteką. Z praktycznych względów z zestawień tych sporządza się później specjalne tematyczne kartoteki opatrzone indeksami. Udostępnia się je, w pomieszczeniu katalogów do wglądu czytelnikom. W ciągu roku oddział informacjii bibliograficznej udziela przeciętnie 1000 porad pisemnych i ok. 82 000 porad ustnych. Przy pomocy radia, telewizji, wystaw i odczytów oddział ten kieruje również propagandą książki. W skład biblioteki uniwersyteckiej w Pradze wchodzi też pracownia konserwatorska prowadzona przez J. Vyskočila. Po rzymskiej pracowni tego typu jest ona drugą w Europie. W r. 1958 na międzynarodowym konkursie oprawy i konserwacji książki zajęła drugie miejsce i wyróżniona została srebrnym medalem. O działalności i pracach konserwatorskich pracowni pisał w jednym ze sprawozdań biblioteki kierownik placówki J. Vyskočil<sup>12</sup>.

Zwołana z inicjatywy prefekta Bibl. Watykańskiej kar. Enelego pierwsza międzynarodowa konferencja bibliografów w San Gallo w r. 1898, była pierwszym krokiem do opublikowania metod i sposobów konserwacji książki. Od tego czasu ważne problemy konserwacji książki stają się przedmiotem zainteresowania międzynarodowego. Jednym z nich jest problem korozji i rozpadania się papieru pod wpły-

wem zawartych w atramencie lub w papierze związków żelaza. Istniało kilka sposobów zapobiegania temu zjawisku. Ostatnio w pracowni konserwatorskiej przy bibliotece uniwersyteckiej w Pradze, opracowano nową metodę, która w większym jeszcze stopniu umożliwia ochronę obiektów przed korozją i rozpadem. Polega, ona głównie na tzw. hydrofobizacji papieru, a oprócz tego na pokryciu go cienką, przezroczystą warstwą cieczy woskowej, która uodporni papier, (zachowując jego dawne właściwości), na wpływy zewnętrzne, a szczególnie na wilgoć. Ten środek konserwatorski, którym pokryty jest papier, chroni go także przed łananiem i kruszeniem, a co jest wielką jego zaletą może być każdej chwili usunięty – zmyty z papieru.

Trudnym zadaniem była praca nad zachowaniem i uchronieniem przed rozpadem książek zwęglonych. Ale i w tym zakresie notuje pracownia duże osiągnięcia. Zwęglony papier pokrywa się warstwą płynnego poliamidu. Jest to środek bardzo uniwersalny i przydatny w pracy nad konserwacją książki. Nie niszczy papieru czyni go elastycznym, mocnym i odpornym na złe warunki przechowywania. Nie, przepuszcza wilgoci, a zresztą, tak jak poprzedni środek, może być każdej chwili usunięty z papieru. Przy pracy nad znalezieniem metody uruchomienia papieru zwęglonego wypłynęła sprawa rozszczepienia papieru (na grubość) przy pomocy poliamidu. Rozszczepienie takie jest szczególnie przydatne jeżeli pojedynczych, kart książki nie da się już oprawić, lecz nalepia się je na inny papier (książkę). Zachowanie przy tym druku (pisma), po obu stronach kartki, narzuca konieczność rozszczepienia papieru. Osiąga się to przez pokrycie obu stron kartki poliamidem. Obie warstewki poliamidu zlepiają się na brzegach kartki. Aby tego uniknąć, obcina się wszystkie brzegi kartki a następnie zanurza się ją w ciepłej wodzie. Woda dostaje się pomiędzy obie warstwy poliamidu wsiąkając w papier w miejscach, w których kartka została obcięta. Tak przygotowany papier można rozszczepić, mając zupełną pewność, że poliamid pozwoli na rozszczepianie kartki bez żadnego ryzyka jej uszkodzenia. Zaletą tej nowo opracowanej metody jest jej prostota i łatwość w porównaniu z dotychczasowymi metodami w tym zakresie. Rozwijająca się ciągle pracownia poszukuje także innych, dotychczas jeszcze nie stosowanych metod, a wymiana doświadczeń z innymi ośrodkami tego typu zapewni niewątpliwie znaczny postęp w tej dziedzinie.

Biblioteka narodowa (Narodni Knihovna), która początkowo wchodziła w skład Verejné a Universitní knihovny w Pradze jako samodzielna placówka pracuje od 1949 r. Biblioteka ta licząca ok. 400 000 tomów gromadzi całą produkcję z terytorium Czechosłowacji, zagraniczne bohemika i słowenika. Wypożycza książki tylko do czytelni. Biblioteka narodowa w Pradze prowadzi centralną ewidencję wszystkich druków wydawanych w Czechosłowacji, jest ośrodkiem opracowań i opisów

bibliograficznych wszystkich druków, wydaje drukowane kartki katalogowe czeskiej produkcji książkowej, analogicznie do Knizni Maticej slovenskej w Martinie oraz wydaje bibliografię druków „Česka kniha”, „Česke hudebniny”, „Clanky v českých časopisach”. W związku z tym pełni ona funkcję centrali koordynującej pracami bibliograficznymi w CSRS.

Biblioteka słowiańska (Slovenska Knihovna), jest trzecią biblioteką wchodzącą w skład Statni knihovny CSRS, bibliotekę specjalną. Założona w r. 1924 przez Min. Spraw Zagranicznych rozwijana się zawsze w stałej współpracy z Instytutem Słowiańskim (Slovansky ustav), który ją finansował i popierał darami książkowymi. Pod zarząd Min. Szkolnictwa przeszła w r. 1939, natomiast w latach 1942 – 1948 włączono ją w skład biblioteki uniwersyteckiej co odbiło się ujemnie na specjalizacji biblioteki. Celem biblioteki słowiańskiej jest zbieranie publikacji słowiańskich narodów, szczególnie z zakresu: polityki, historii, archeologii, etnografii, sztuki, literatury, językoznawstwa i prawa. Z literatury czeskiej zbiera się tylko podstawową literaturę. Cały księgozbiór podzielony jest na mniejsze – narodowe. Najpokaźniejszym i najbogatszym jest zbiór książek rosyjskich. Drugie miejsce zajmuje dział poloników. Składa się on z 60 000 tomów, wśród których znajdują się cenne druki krakowskie z pocz. XVI w. Bibliografią najcenniejszych poloników w praskich bibliotekach zajmuje się wicedyrektor Biblioteki Słowiańskiej w Pradze dr Frantisek Jenik<sup>24</sup>. Księgozbiór biblioteki podzielony jest na następujące działy: ogólnosłowiański, czechosłowacki, rosyjski, ukraiński, białoruski, polski, bułgarski, serbochorwacki, macedoński, słowiański tużycko-serbski.

W ciągu sześciu ostatnich lat biblioteka wydawała czasopismo „Nove sovetske knihy”. Oprócz tego wydaje miesięcznik „Bibliografie Slovenske knihovny”. Znaczenie bibliografii dla propagowania słowiańskiej „wzajemności” jest olbrzymie.

W moim sprawozdaniu z pracy praskich bibliotek nie może zabraknąć kilku słów o działalności gabinetu naukowo-metodycznego. Placówka ta powstała w r. 1953 a praca jej opiera się na trzech oddziałach: teoretycznym (oddeleni studijni), instrukcyjno-metodycznym (oddeleni metodicko-instrukcni) i pedagogicznym (oddeleni pedagogicke). W obrębie tych oddziałów gabinet ma trzy zasadnicze zadania: opracowywać naukowe podstawy i metody bibliotekoznawstwa, przyswajać i udostępniać w Czechosłowacji wszelkie osiągnięcia w zakresie bibliotekarstwa; udoskonalić metody pracy bibliotek różnego typu: powszechnych, ludowych, gminnych i innych; dbać o ciągłe podnoszenie politycznych i fachowych wiadomości i kwalifikacji bibliotekarzy. Gabinet jest zatem centralnym organem pomocy metodycznej dla bibliotek różnego rodzaju. Zadania te stara się wykonywać przy pomocy specjalnych czasopism, bibliografii, sesji, wykładów, odczytów oraz przy pomocy radia i telewizji.

W ten sposób gabinet naukowo-metodyczny jest jakby łącznikiem pomiędzy wszystkimi bibliotekami w Czechostowacji i przyczynia się w dużym stopniu do rozwoju czeskiego bibliotekarstwa.

Kończąc moje uwagi, muszę nadmienić o serdecznej gościnności z jaką spotykałem się we wszystkich bibliotekach, instytucjach i zakładach oraz o przyjacielskiej atmosferze w osobistych kontaktach.

### PRZYPISY

- <sup>1</sup> Adam A s n y k: Poesie. Praha 1886. Nova Biblioteka sv. 12.
- <sup>2</sup> Adam A s n y k: Poesie. Nova rada. Praha 1892. Sbornik svetove poesie, 11.
- <sup>3</sup> Zygmun t K r a s i ř s k i: Iridion. Praha 1905. Sbornik averove poesie, 88. Nebozaka komedie. Praha 1900. Svetova knihovna, 153 – 154. Vybrane spisy. Praha 1880. Salonní biblioteka sv. 16.
- <sup>4</sup> Adam M i c k i e w i c z: Crazina a jiné basne. Praha 1911. Sborník avetove poesie, 103.
- <sup>5</sup> Juliusz S ł o w a c k i: Beatrix Cenci. Praha 1900. Sbornik svetove poesie, 100.
- <sup>6</sup> Kazimierz T e t m a j e r: Poesie I-II. Praha 1915 – 16. Sbornik svetove poesie, 122, 124.
- <sup>7</sup> Polska moderni poesie. I-III. Praha 1922 – 1923. Sbornik svetove poesie, 141, 149, 168.
- <sup>8</sup> František K v a p i l: Modre ostrovy. Literární vzpomínki i skizzy. V Praze 1926. Ženy a milenki slovanských básniků. Praha 1893. Životem kiidealu. Praha 1901.
- <sup>9</sup> Listy K. Tetmajera do Fr. Kvapila ogłosil J. Magnuszewski w pracy pt.: „Korespondencja Kazimierza Przerwy – Tetmajera z Franciszkiem Kvapilem”. Wrocław 1951, s. 27. nb. I. Odb. z Pamiętnika Literackiego. R. 42: 1951, z. 1.
- <sup>10</sup> F.M. B a r t o Ń: Soupis rukopisu Narodního musea v Praze. Sest. . . . Praha, Melantrich 1926 – 27. Sv. 1 (Codices bohemicos complectens) 1926, Sv. 2 (Codices praeter bohemicos, orientales, polaeoslavicos complectens) 1927.
- <sup>11</sup> Dotychczas ukazały się drukami:  
Batha F r a n t i š e k: Bulgarica v literárním archivu narodního musea. Usporadal. Praha 1958. Knihovna a literární Archiv Narodního Musea v Praze. Inventare a Katalogy, Sv. 3.  
Batha F r a n t i š e k: Jugoslavka v literárním archivu Narodního musea. Uspofal.... (Praha 1957). Knihovna a literární archiv Narodního musea v Praze. Inventare a katalogy, Svazek 1.
- <sup>12</sup> Knihovny v Československu. (Nap. Jiří Riess i in.). Praha 1945, s. 61. Narodní a Univerzitní Knihovna v Praze. Stručný průčný průvodce po knihovne a po Klementinu. Praha 1948, s. 16. Narodní Univerzitní Knihovna v Praze. Její vznika a vyvoj. V Praze 2059. 1. Počátky knihovny až doroku 1777. Napisał Zdenek Tobolka. Vydal, uvodem a poznámkami opatril František Horak. 1959, s. 169.
- Jan S a j i c: Pokladnice veku. Klementinun a Univerzitní Knihovna. Praha 1948, s. 42.



<sup>12</sup> Rocenka Universitai, Knihovny v Praze. Red. Jan Petrimichl. Edice Universitni Knihovny v Praze, Praha 1958.

1956 /vyd./ 1958.

1957 /vyd./ 1958.

1958/vyd./ 1959. (Red. Vilem Zavada).

<sup>13</sup> Josef V y s k o c í l: O nekolika technickyh problemech a metodach konservace papiru. Rocenka Universitni Knihovny v Praze. 1959. Praha 1958 s. 53 — 61. Edice Universitni Knihovny v Praze.

<sup>14</sup> O niektorych polonikach praskich pisal Frantisek Jenik w artykule „Nova humanysticka polonika v Universitni knihovne v Praze“. Rocenka Universitni Knihovny v Praze. 1956. Praha 1958, s. 109 — 134. Edice Universitni Knihovny v Praze.